

BIBLICUM ŚLĄSKIE

II EDYCJA

Wykład 8 – Teologia Ewangelii Mateusza

W Ewangelii Mateusza zagadnienia teologiczne skupiają się na dwóch tematach: **chrystologii** (nauka o Jezusie Chrystusie) i **eklezjologii** (nauka o Kościele). Każdy z tych dwóch wątków jest przedstawiany na linii „zapowiedź starotestamentowa – wypełnienie w Jezusie z Nazaretu”.

1. Nauka o Jezusie Chrystusie

Głównym wątkiem teologicznym Ewangelii Mateusza jest prezentacja Jezusa jako Mesjasza, który powołuje do życia nowy lud Boży – Kościół. Tę centralną ideę dobrze wyraża wyznanie Piotra: „Ty jesteś Chrystus (hebr. Mesjasz), syn Boga żywego” (16,16). W tym wyznaniu są zawarte dwie myśli: **Jezus jest Chrystusem, czyli Mesjaszem i prawdziwym Synem Bożym.**

Od pozostałych synoptyków Mateusz odróżnia się troską o uzasadnienie, że Jezus jest wypełnieniem obietnic i zapowiedzi Starego Testamentu. Ewangelista przede wszystkim podkreśla, że osoba Jezusa, a zwłaszcza wydarzenia z Jego życia są w ścisłej zależności do historii zbawienia opisanego w Biblii Hebrajskiej, a zwłaszcza w relacji do zapowiedzi mesjańskich. Jezus narodził się z Dziewicy (Mt 1,22 – Iz 7,14) w Betlejem – mieście Dawida (Mt 2,1-6 – Mi 5,1); przebywał w Egipcie (Mt 2,13-15 – Oz 11,1); w rzezi niemowląt wypełnia się proroctwo Jeremiasza (Mt 2,16-18 – Jr 31,15-16); osiadł w mieście Nazaret (Mt 2,19-23 – Iz 11,1).

Również działalność Jezusa jest znakiem, że realizują się obietnice mesjańskie. Przez to powiązanie życia i dzieła Jezusa ze starotestamentalnymi wątkami teologicznymi ewangelista chciał osiągnąć podwójny cel:

- a) **apologetyczny**: wykazanie Żydom, że Jezus jest zapowiedzianym przez Pismo Mesjaszem;
- b) **teologiczny**: Mateusz pragnie wskazać, że **historia Jezusa jest punktem kulminacyjnym historii zbawienia.**

Mateusz w szczególny sposób akcentuje **cztery tytuły mesjańskie Jezusa**: Syn Dawida, Syn Boży, cierpiący Sługa Jahwe i Nowy Mojżesz.

a) Jezus – Syn Dawida

Tytuł „Syn Dawida” na określenie Jezusa występuje u Mateusza 9 razy (1,1; 9,27; 12,23; 15,22; 20,30.31; 21,9.15; 22,45). W judaizmie tytuł „Syn Dawida” był rozpowszechnionym tytułem mesjańskim. Odnosząc go do Jezusa, Mateusz bardzo mocno wskazywał, że jest On oczekiwanym przez Żydów mesjaszem. Wskazuje na to już sam tytuł Ewangelii: „Rodowód Jezusa Chrystusa, Syna Dawida, Syna Abrahama” (1,1). Na przełomie er, zwłaszcza w kręgach faryzeuszów, wyczekiwano na przyjście Mesjasza – Syna Dawida. Mateusz już w rodowodzie wykazuje, że Jezus rzeczywiście wywodzi się z pokolenia Dawida

b) Jezus – Syn Boży

Mateusz chętniej i częściej niż Marek używa również tytułu „Syn Boży” (2,15; 3,17; 4,3.6; 8,29; 14,33; 16,16; 17,5; 26,63; 27,40.43). W wielu miejscach tytuł ten oznacza bóstwo Jezusa. Takie samo znaczenie tytuł „Syn Boży” posiada wówczas, gdy wypowiada go sam Jezus. W ten sposób Jezus jako Syn Boży odróżnia się od innych Żydów i stawia się w niepowtarzalnej relacji do Boga.

c) Jezus – nowy Mojżesz

W teologii Mateusza Jezus jest też ukazany jako nowy Mojżesz i Nauczyciel. Nie używa On wprost tych określeń, ale wyraźnie je sugeruje, zestawiając życie Jezusa z życiem Mojżesza i Izraela. Ideę Jezusa jako nowego Mojżesza Mateusz rozwija bardzo wymownie w Kazaniu na Górze (Mt 5-7). Jezus jest tu zaprezentowany jako nowy Mojżesz-Prawodawca. Umieszczając nauczanie Jezusa na górze oraz przytaczając przykazania Dekalogu (5,21-48), Mateusz czyni wyraźne odniesienie do Góry Synaj, na której Mojżesz otrzymał od Boga Dekalog.

d) Jezus – prawdziwy Nauczyciel

Jezus jest przez Mateusza nazywany *«nauczyciel»* (*didaskalos – rabbi*). Metoda nauczania Mistrza z Nazaretu pozornie naśladuje styl rabinów żydowskich. To, co wyróżnia Jezusa, to treść Jego nauczania: „Uczył ich bowiem jak ten, który ma władzę,

a nie jak ich uczeni w Piśmie” (7,29). Podstawa takiej władzy Jezusa i jej źródłem był Jego szczególny związek z Ojcem

Nauka o Jezusie jako Mesjaszu zaprezentowana przez Mateusza łączy w sobie interpretację starotestamentowych obietnic z kontemplacją życia, a więc działalności i nauczania Pana.

2. Nauka o Kościele

Ewangelia Mateusza określana jest mianem Ewangelii Kościoła, ponieważ głównym tematem, który przewija się przez całą księgę, jest nowy lud Boży – Kościół. Tylko Mateusz nazywa wspólnotę uczniów Kościołem – «*ekklesia*» (16,18; 18,17). «*Ekklesia*» określa w greckim tłumaczeniu Biblii Hebrajskiej (tzw. *Septuaginta*) zgromadzenie ludu Bożego – Izraela. Ponieważ Izrael odrzucił Mesjasza, Bóg zgromadził sobie nowy lud. Tę nową sytuację w historii ludu Bożego ilustruje przypowieść o przewrotnych dzierżawcach winnicy (21,33-46).

Kościół – nowy lud Boży jest prawdziwym Izraelem (1,21; 2,6) i obejmuje wszystkie narody świata (28,19). Jego fundament stanowi kolegium Dwunastu, na czele którego stoi Piotr.

Dla Mateusza wydarzenia dotyczące przyszłego losu Kościoła i świata są zakorzenione w historii Jego męki, śmierci i zmartwychwstania. W nich otrzymuje wyjaśnienie to wszystko, co zapowiadali Prorocy i o czym pisali autorzy natchnieni Pism. Jezus wypełnił obietnice Boga w sposób doskonały. Trzeciego dnia po śmierci na Golgocie otworzyły się nowe perspektywy zbawcze dla całego świata. Jednocześnie też stały się one szczególnym wyzwaniem dla wspólnoty judeochrześcijańskiej. Zapowiadany przez wieki Syn Boży zstąpił z krzyża, gdy Bóg, Jego Ojciec, wskrzesił Go z martwych (28,1-8). W pełni wiarygodne świadectwo daje tej prawdzie On sam dokonując nadzwyczajnych dzieł. Jezus ukazuje się zmartwychwstały na górze w Galilei, gdzie gromadzi swych uczniów. Ci zaś są wysłani do świata po to, by wprowadzać w przestrzeń królestwa niebieskiego każdą napotkaną osobę.